

**Advies over richtlijnen voor een
milieu-effectrapport
woningbouw- en bedrijventerreinlocaties
stadsgewest Twente**

12 juli 1993

506-25

CIP-GEGEVENEN KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies over richtlijnen

Advies over richtlijnen voor een milieu-effectrapport
woningbouw- en bedrijventerreinlocaties stadsgewest Twente /
[Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht :
Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-530-5

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Twente / woningbouw ; Twente /
industrieterreinen ; Twente.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van de provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

uw kenmerk
RRP 93/426

uw brief
12-05-1993

ons kenmerk
U481-93/Ho/yh/506-24

onderwerp
richtlijnenadvies
stadsgewest Twente

doorkiesnr.
030 - 347 627

Utrecht,
12 juli 1993

Met bovengenoemde brief stelde U de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) inzake woningbouw- en bedrijventerreinlocaties met bijbehorende infrastructuur ten behoeve van de streekplanherziening stadsgewest Twente.

Overeenkomstig artikel 7.14 eerste lid van de Wet Milieubeheer bied ik U hierbij het advies van de Commissie aan.

Daarbij wil ik het volgende onder Uw aandacht brengen.

1. Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de streekplanherziening voor het stadsgewest Twente. De Commissie heeft geconstateerd dat de opgestelde intergemeentelijke structuurschets Enschede/Hengelo (IGSP) als richtinggevend in de planvorming wordt gehanteerd. Voor deze schets is geen m.e.r. uitgevoerd. Om die reden is het van belang dat in deze m.e.r. procedure voor de streekplanherziening de beleidsruimte niet op voorhand door de voorkeursmodellen van de structuurschets wordt ingeperkt.
2. Rondom Hengelo en Enschede zijn dermate waardevolle (potentiële) natuur- en landschapselementen aanwezig, dat elke mogelijkheid om in het binnenstedelijke gebied te bouwen, zou dienen te worden benut. Het MER dient dan ook in te gaan op de maximale ruimte, die het provinciale bodemsaneringsbeleid kan bieden om binnenstedelijke locaties te realiseren. Dit teneinde een afweging te kunnen maken tussen uit oogpunt van sanering kostbare binnenstedelijke locaties en uit oogpunt van natuur kostbare locaties in het landelijke gebied.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage aan de totstandkoming van de richtlijnen te hebben gegeven. Zij zal graag vernemen op welke wijze U gebruik zult maken van dit advies.

dr. J.T. de Smidt,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
stadsgewest Twente

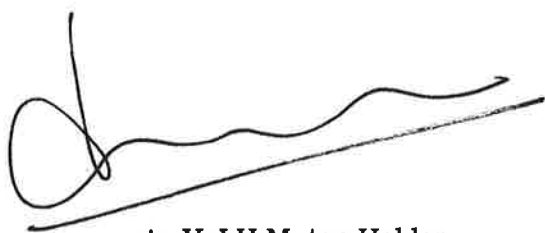
Advies over richtlijnen voor een
milieu-effectrapport woningbouw-
en bedrijventerreinlocaties
stadsgewest Twente

Advies op grond van artikel 7.14, eerste lid van de Wet milieubeheer voor een
milieu-effectrapport woningbouw- en bedrijventerreinlocaties stadsgewest Twente,

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel door
de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. woningbouw- en bedrijventerreinlocaties
stadsgewest Twente

de secretaris

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'V' followed by a series of loops and a long horizontal stroke.

ir. V.J.H.M. ten Holder

de voorzitter

A handwritten signature in black ink, starting with a large 'J' and 'T' followed by the name 'de Smidt' in a cursive script.

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 12 juli 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN	4
2.1 Probleemstelling en doel	4
2.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten	4
2.3 Milieu- en natuurbeleid en toetsingscriteria	5
2.4 Besluitvormingsprocedures	5
3. VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN	6
3.1 Locatiekeuze	6
3.1.1 Methode van aanpak	6
3.1.2 Locatie-analyse	8
3.1.3 Alternatieve modellen	9
3.1.4 Nulalternatief (referentiesituatie)	10
3.1.5 Meest milieuvriendelijke alternatief (mma)	10
4. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Bodem en water	12
4.3 Flora, fauna en ecologische relaties	13
4.4 Landschap en cultuurhistorie (incl. archeologie)	15
4.5 Geluid, lucht, veiligheid en woonmilieu	15
5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	17
6. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	17
7. EVALUATIE ACHTERAF	18
8. PRESENTATIE VAN HET MER	18

BIJLAGEN

1. Brief d.d. 12 juni 1993 van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking van de start van de procedure van milieu-effectrapportage in Staatscourant nr. 91 d.d. 14 mei 1993.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

Dit advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage bevat aanbevelingen over de wijze waarop het milieu-effectrapport (MER) over de woningbouw- en bedrijventerreinlocaties met bijbehorende infrastructuur in het stadsgewest Twente (Enschede/Hengelo/Almelo) zou moeten worden geschreven.

Probleemstelling, doel, beleid en besluiten

In het kader van de probleemstelling dient de hoeveelheid te bouwen woningen, de omvang van de te realiseren bedrijventerreinen en de bijbehorende infrastructuur te worden gemotiveerd. Verder dient duidelijk te worden met welke reeds gemaakte overheidsbesluiten rekening moet worden gehouden, bijvoorbeeld het Streekplan Twente (1990) en de daarin opgenomen uitwerkingsregels voor de regio. De toetsingscriteria, die worden gehanteerd bij de beoordeling van de alternatieven dienen te worden aangegeven. Inzicht dient te worden gegeven in de gevolgte en nog te volgen besluitvormingsprocedures.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

De m.e.r.-procedure wordt uitgevoerd ten behoeve van de besluitvorming over locatiekeuzen en daarbij horende infrastructuur. In het MER dienen potentiële locaties voor stedelijke uitbreiding met bijbehorende infrastructuur zorgvuldig te worden onderzocht en afgewogen in relatie tot de milieugevolgen.

De Commissie adviseert op basis van ervaring met andere projecten een bepaalde werkwijze te volgen, die in hoofdstuk 3 wordt beschreven.

Deze werkwijze bevat:

- ① een analyse van locaties;
- ② het combineren van locaties tot modellen (alternatieven), waarin het programma kan worden uitgevoerd, en het opstellen van het meest milieuvriendelijke alternatief;
- ③ het vergelijken van de milieugevolgen van de verschillende alternatieven, zowel onderling, als met de bestaande situatie van het milieu.

De effecten van aanpassingen in de infrastructuur kunnen geïntegreerd met de locatiekeuze-alternatieven behandeld worden.

Bestaande toestand van het milieu

De bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven, voor zover de aanleg van nieuwe woon- en werklocaties en aanvullende infrastructuur daarop invloed heeft.

Milieugevolgen

Het MER dient een overzicht te bevatten van de verwachte milieugevolgen van de verschillende beschreven alternatieven, zodat bij de besluitvorming over de woningbouw- en bedrijventerreinlocaties met bijbehorende infrastructuur op streekplanniveau het milieubelang voldoende kan worden meegewogen.

De Commissie vraagt in hoofdstuk 4 aandacht voor gevolgen voor:

- bodem en water;
- flora, fauna en ecologische relaties;
- landschappelijke, cultuurhistorische (incl. archeologische) elementen;
- geluidbelasting, luchtverontreiniging, veiligheidsaspecten en aantasting van het woonmilieu, onder andere als gevolg van toename van de verkeersstromen.

Leemten in kennis

Wanneer de gevraagde informatie niet kan worden geleverd, dient dit in het MER met opgaaf van redenen te worden vermeld. Aangegeven dient te worden wat de betekenis van deze leemten in kennis is voor de besluitvorming.

Samenvatting

Het MER dient een samenvatting te bevatten, waarin de belangrijkste elementen uit het rapport overzichtelijk zijn weergegeven. Deze dient voor een algemeen publiek begrijpelijk en zelfstandig leesbaar te zijn.

1.

INLEIDING

Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben besloten in samenwerking met de gemeenten Enschede, Hengelo en Almelo een milieu-effectrapportage (MER) op te stellen ten behoeve van de streekplanherziening Twente.

Het MER wordt opgesteld voor locaties voor de bouw van ca. 13.500 woningen, voor locaties voor bedrijfsterreinen van ca. 335 ha. en de met deze locaties samenhangende infrastructuur in het stadsgewest Twente.

Nog niet duidelijk is welke wegverbindingen precies worden aangelegd en in welke uitvoering. Derhalve staat niet vast in hoeverre daarvoor de plicht voor het toepassen van milieu-effectrapportage geldt. In dit richtlijnenadvies wordt aanpassing van de infrastructuur als een afgeleide van de locatiekeuze beschouwd en derhalve slechts in hoofdlijnen meegenomen. Voor realisatie van m.e.r.-plichtige infrastructuur zal een aparte m.e.r.-procedure moeten worden doorlopen.

Naar aanleiding van de aanwijzing als stedelijk knooppunt in de VINEX hebben de gemeenten Enschede en Hengelo een intergemeentelijk structuurplan (IGSP) in voorbereiding, waarin de toekomstige ontwikkelingsrichting van de dubbelstad Enschede-Hengelo wordt aangegeven. Onder andere dit structuurplan zal als basis dienen voor de streekplanherziening. Daarnaast heeft de gemeente Almelo een structuurplan in voorbereiding. Ook delen van dit structuurplan zullen als basis dienen voor de streekplanherziening.

Om inzicht te krijgen in de milieu-effecten van de realisering van deze woningbouw- en bedrijventerreinlocaties met daarbij horende infrastructuur hebben Provinciale Staten van Overijssel, overeenkomstig de Wet Milieubeheer artikel 7.14, besloten de procedure voor milieu-effectrapportage (m.e.r.) te starten.

In deze procedure treden Provinciale Staten van Overijssel op als bevoegd gezag. Initiatiefnemers zijn Gedeputeerde Staten van Overijssel en Burgemeester en Wethouders van resp. Almelo, Hengelo en Enschede.

Per brief van 12 mei 1993 (bijlage 1) hebben zij de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de te geven richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER).

Met de openbare bekendmaking in de Staatscourant van 17 mei 1993 is de m.e.r.-procedure van start gegaan (bijlage 2).

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van de werkgroep is weergegeven in bijlage 3, waarin tevens de belangrijkste projectgegevens zijn samengevat. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd. Het doel van het advies van de Commissie is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie gebruik gemaakt van de schriftelijke reacties die via het bevoegd gezag zijn ontvangen. Een lijst van deze reacties is opgenomen in bijlage 4.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd"*.

2.1 Probleemstelling en doel

Een duidelijke omschrijving van probleemstelling en doel dient als onderbouwing van het voornemen, namelijk de besluitvorming over nieuwe woongebieden, bedrijventerreinen en de daarbij horende infrastructuur. Het programma voor woningbouw en de behoefte aan bedrijventerreinen, zoals in de startnotitie aangegeven, dient te worden gemotiveerd. Het volgende is van belang voor de motivering van de raming:

- Duidelijk moet zijn hoe de regio is begrensd en in hoeverre de woning – en bedrijventerreinenbehoefte van niet – stadsgewest gemeenten wordt meegerekend¹].
- Onzekerheidsmarges dienen te worden aangegeven, bijvoorbeeld door een minimum- en maximumraming.

Het programma dient zodanig te worden uitgewerkt, dat een beeld ontstaat van het toekomstige ruimtebeslag en de variaties daarin als gevolg van variaties in bebouwingsdichtheden. Daarbij dient de uitwisselbaarheid van locaties voor woningbouw en bedrijventerreinen te worden aangegeven.

2.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten

Het initiatief dient te worden geplaatst tegen de achtergrond van de vigerende planologische kaders. Daarbij dient een overzicht te worden gegeven van relevante, gemaakte afspraken, genomen besluiten en geformuleerde beleidsvoornemens op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau met betrekking tot de stedelijke ontwikkeling.

In dit verband dient ten minste te worden ingegaan op:

- de Vierde Nota Extra;
- het Streekplan Twente 1990 en uitwerkingsplannen daarvan (stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden);
- vigerende gemeentelijke bestemmingsplannen;
- het SVV II;

¹ Zie ook inspraakreactie 3, bijlage 4.

- het Strategisch Verkeer en Vervoerplan (SVVP) van de vervoerregio Twente;
- het in voorbereiding zijnde Regionale Verkeer en Vervoerplan Twente;
- de aggro-lijn studie;
- de recente studie naar de effecten van diversen openbaar vervoer voorzieningenniveau's in het stadsgewest Twente op de modal split;
- het provinciale beleid ten aanzien van bodemsanering;
- lopende projecten in het kader van landinrichting.

2.3 Milieu- en natuurbeleid en toetsingscriteria

In het MER dient een beeld te worden gegeven van (voor de voorgenomen activiteit) relevante aspecten van het milieu- en natuurbeleid, zoals geformuleerd in documenten van de rijks-, provinciale en gemeentelijke overheid (NMP+, NBP, Provinciaal Milieubeleidsplan, Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel 1992 - 1998, Provinciaal Waterhuishoudingsplan, etc.). Aan de hand hiervan dienen toetsingscriteria te worden ontwikkeld, die worden gehanteerd bij het beoordelen van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en het vergelijken van de alternatieven. De toetsingscriteria dienen aan te sluiten op de landelijke thema's verstoring, verdroging en versnippering. Hierbij dienen de doelstellingen, grens- en richtwaarden te worden verwerkt, zoals deze zijn geformuleerd in diverse wetten en Algemene maatregelen van bestuur op het gebied van milieuzorg. Daarnaast zullen de doelstellingen voor terugdringing van de (auto) mobiliteit en energiebesparing aangegeven dienen te worden.

2.4 Besluitvormingsprocedures

Vermeld dient te worden ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en welke voor de m.e.r.-procedure relevante afspraken tussen provincie en gemeenten zijn gemaakt met betrekking tot het vervolgtraject van de besluitvorming. Tevens kan kort worden beschreven volgens welke procedure en via welk tijdpad het besluit zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

3.1 Locatiekeuze

3.1.1 Methode van aanpak

De m.e.r.-procedure wordt primair uitgevoerd ten behoeve van de besluitvorming over locatiekeuzen. Dit betekent dat de informatie over het voornemen en de te ontwikkelen alternatieven vooral gericht moet zijn op aspecten die differentiërend zijn voor de verschillende locaties. De ontwikkeling van bijbehorende infrastructuur dient in het MER worden behandeld als een afgeleide van de locatiekeuze. Zij dient echter bij alle alternatieven expliciet besproken te worden.

De Commissie adviseert op basis van ervaring met andere projecten een bepaalde werkwijze te volgen, die hieronder in algemene zin wordt beschreven. De subparagraaf 3.1.2. en verder bevatten de concrete aanbevelingen over richtlijnen voor dit deel van het MER.

① *Selectie en analyse van locaties*

De eerste stap in dat proces is het weergeven van alle gebieden in het plangebied (incl. het gebied tussen Borne en Almelo)²], die in beginsel geschikt zijn als locatie. In feite komt dit neer op het uitsluiten van gebieden die door geaardheid van de bodem, een te hoge bestaande hinder (geluid, luchtverontreiniging), de aanwezigheid van onomstreden landschappelijke en ecologische waarden of een te grote afstand tot het centrale stedelijke gebied voor een stedelijke uitleg niet in aanmerking komen.

Aangegeven dient te worden wat de invloed is van aanwezigheid van bodemverontreiniging in het bestaande stedelijke gebied op de beschikbaarheid en de omvang van binnenstedelijke locaties.

Van de geselecteerde locaties worden vervolgens de bouwcapaciteit en de randvoorwaarden voor bebouwing bepaald. In het overzicht van bouwlocaties worden alle substantiële potentiële locaties meegenomen, ook wanneer deze een omvang van minder dan 4000 woningen of 100 ha voor bedrijventerreinen hebben. Wanneer dit niet zou gebeuren, is het onmogelijk de milieugevolgen van modellen, waarin het programma van eisen in meerdere kleine locaties is ondergebracht, te vergelijken met modellen, waarin voor grootschalige locaties wordt gekozen. Geadviseerd wordt als minimumomvang voor de te beschouwen locaties 100 à 200 woningen te hanteren.

2 Zie ook inspraakreactie 1, bijlage 4.

Bij de bedrijventerreinen dient onderscheid gemaakt te worden in A, B-, en C-locaties conform het "Werkdocument Geleiding van de mobiliteit door een locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen"

② *Opstellen van alternatieve modellen*

Gebruikmakend van de hiervoor genoemde gegevens worden op een methodische wijze alternatieve modellen samengesteld en beschreven. Dit zijn zodanige combinaties van locaties dat aan de totale behoefte aan woningbouw- en bedrijventerrein-locaties voor het stadsgewest Twente kan worden voldaan. Hierbij dient de invulling van locaties niet gericht te worden op gescheiden invulling van de behoeften van Enschede/Hengelo enerzijds en Almelo anderzijds maar op de totale behoefte in het stadsgewest.

Aan de doelstelling van m.e.r. dragen modellen het meest bij als zij gericht zijn op het realiseren van bepaalde milieudoelstellingen, zoals:

- beperking van de (auto)mobiliteit, waarbij de gekozen omvang en de locaties van woningbouw en bedrijvigheid tevens een optimale exploitatie van alternatieve vervoerwijzen mogelijk maakt. Daarbij dienen reële data van invoering/openstellen van alternatieve vervoerwijzen gehanteerd te worden;
- beperking van het ruimtebeslag door varianten in bebouwingsdichtheid^{3]} en optimaal gecombineerd gebruik van voorzieningen);
- een maximaal behoud van ecologische en landschappelijke waarden o.a. door natuurbouw en het realiseren van ecologische verbindingszône's;
- creëren en behouden van een aantrekkelijk woonmilieu zonder (milieu)overlast voor de bestaande en toekomstige bewoners van het gebied.

De aanleg van nieuwe wegen en de aanpassing van bestaande wegen kunnen in het verlengde van de alternatieve locaties worden uitgewerkt. De functie van de wegen dient daarbij in kwantitatief en kwalitatief opzicht te worden gemotiveerd.

De zogenaamde "thematische" modellen vormen de bouwstenen voor het op te stellen meest milieuvriendelijke alternatief.

3 Zie ook inspraakreactie 3, bijlage 4.

③ *Vergelijken van alternatieven*

Gezien het voorwerk dat door de stadsgewest gemeenten is verricht bij het opstellen van de Intergemeentelijke Structuurschets Enschede/Hengelo, ligt het voor de hand de voorkeursmodellen uit deze structuurschets in het MER te vergelijken met andere alternatieven en het meest milieuvriendelijke alternatief. Daarnaast zal tenminste het "nulalternatief" als referentiesituatie beschreven moeten worden.

Bij de vergelijking van de alternatieven dient aandacht besteed te worden aan bestaande en nog te ontwikkelen winkelcentra en recreatievoorzieningen die consequenties hebben voor de mobiliteit (bijv. verplaatsing van het Diekmansstadion).

Het voorgaande leidt tot de navolgende uitwerking.

3.1.2

Locatie-analyse

Selectie

Het MER dient een overzicht te geven van de mogelijke locaties in het plangebied die voor bebouwing in aanmerking komen. In de eerste plaats dient de begrenzing van het gebied, waarbinnen de locaties worden gezocht, te worden gemotiveerd. Hetzelfde geldt voor de (hardheid van de) criteria, die bij de selectie en begrenzingskeuzen zijn gehanteerd.

Oppervlakte en randvoorwaarden

Per locatie dient globaal te worden aangegeven hoe groot de bruto en netto oppervlakte is en welke randvoorwaarden worden gesteld aan het bebouwingsoppervlakte en aard van de bebouwing door:

- aanwezige en te handhaven (landschappelijk, ecologische en/of cultuurhistorische (incl. archeologische) waardevolle elementen of structuren, met name de elementen van het Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel 1992-1998 (BNLO);
- de aanwezige en geplande ecologische verbindingzones;
- eventueel aanwezige bodemverontreinigingen;
- overlast veroorzakende bodemgebruiksvormen, zoals spoorlijnen, vliegveld, hoogspanningsleidingen (incl. zonering), scheepvaart, wegen, agrarische bedrijfsbebouwing, bestaande bedrijven en overige belemmeringen als buisleidingen;
- de aanwezigheid van natuur en andere objecten rondom de locatie, die gevoelig zijn voor veranderingen in het milieu door ingebruikname als woongebied of bedrijventerrein (milieuzonering). Specifiek dient daarbij ingegaan te worden op de gevolgen van wijzigingen in de gehydrologische situatie.

Bij de locaties van bedrijventerreinen dient specifiek ingegaan te worden op:

- de aard van de te vestigen bedrijven, met een onderscheid naar A, B en C terreinen;
- een minimum c.q. maximum oppervlakte per locatie;
- ontsluitingsaspecten van de locatie en bereikbaarheid per openbaar vervoer;
- overgangszones naar omliggende gebieden en landschappelijke kenmerken.

Tot slot dient te worden ingegaan op de civieltechnische aspecten. Aangegeven dient te worden welke ingrepen op ieder van de locatie worden verricht voor het in gebruik nemen als woningbouw- of bedrijventerreinlocatie of infrastructuur (grondwaterpeilverlaging, graven van waterpartijen, overige drainage, toepassen van ophoogzand en dergelijke).

Relaties tussen locaties

Vervolgens dient per locatie te worden aangegeven:

- voor- of nadelen, die verbonden zijn met het bebouwen van combinaties van locaties bijvoorbeeld in verband met drempelwaarden voor bestaande en/of te realiseren voorzieningen (haltes van openbaar (rail)vervoer, winkelcentra etc.);
- welke relaties met bestaande bebouwing mogelijk of onmogelijk zijn gegeven de structuur en functie van aangrenzende bestaande bebouwde gebieden (bijvoorbeeld gezamenlijk gebruik van (groen)voorzieningen, woon-werkrelaties en barrières).

3.1.3

Alternatieve modellen

De locaties dienen naar milieuthema te worden gecombineerd tot alternatieve modellen, waarin het bouwprogramma is verwerkt en die een beeld geven van de wenselijke configuratie van wonen-werken-voorzieningen-recreëren, ontsluiting, openbaar vervoer en landschappelijke opbouw.

Voor zover noodzakelijk voor de onderbouwing van het model dient op kaart te worden gevisualiseerd: functieverdeling (wonen, voorzieningen en werken, inclusief categorie-aanduiding voor de bedrijven), zoning, ontsluitingsprincipe, landschappelijke elementen, buffers en grenzen en de afbakening van de stadsrand.

Expliciet dient bij alle locaties aandacht te worden besteed aan de uitgangspunten ten aanzien van de aansluiting op het bestaande en toekomstige stedelijke en landelijke netwerk voor verkeer (langzaam verkeer, gemotoriseerd verkeer en openbaar vervoer) en de prognose voor dit verkeer op de betreffende netwerken. Naast een goede onderbouwing van de verwachte ritproductie en de aannames over de 'modal split' dient in het MER ook een beschouwing te worden opgenomen over de sturingsmiddelen die nodig zijn om deze modal split te kunnen bereiken. Daarbij moet de relatie met andere, in het kader van de vervoerregio Twente (SVVP, RVVP) ontwikkelde automobilitéitsbeperkende maatregelen worden onderzocht.

Faseringsvarianten

In het MER dient te worden bekeken welke fasering in de bebouwing of aanleg per alternatief het meest gunstig is vanuit milieu-overwegingen. Eveneens moet worden bekeken welke fasering het meest flexibel is is voor het geval de behoefte aan woningen op langere termijn zich wijzigt.

De onderlinge afhankelijkheid –in omvang en tijd– van aanleg/openstellen van openbaar vervoer voorzieningen en woningbouw– en bedrijventereinlocaties dient te worden aangegeven.

3.1.4 Nulalternatief (referentiesituatie)

Ter vergelijking dient globaal de situatie te worden beschreven wanneer het voorgenomen bouwprogramma in deze stadsregio niet wordt gerealiseerd. Voor de stadsregio zelf dient een beeld van de autonome ontwikkeling te bestaan dat een referentiekader biedt voor de milieuwwaarden in de verschillende alternatieven (zie ook hoofdstuk 4). Hierbij dient tevens een beschrijving te worden gegeven van de verkeersstromen bij het niet ontwikkelen van het programma binnen het stadsgebied, waarbij ingegaan wordt op de voorziene mobiliteitsbegeleidende maatregelen in het kader van het SVVP en RVVP.

3.1.5 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Het zogeheten meest milieuvriendelijke alternatief (mma) dient in ieder MER te worden beschreven. Dit alternatief komt in de regel tot stand door combinatie van locaties en inrichtingsvarianten met bijbehorende infrastructuur, die de meest gunstige voorwaarden voor het milieu bevatten. Zeker in het meest milieuvriendelijke alternatief verdient het aanbeveling in te gaan op inrichtingsaspecten en mitigerende maatregelen die de milieukwaliteit van het toekomstige stedelijke gebied verhogen.

Het mma dient met name gericht te zijn op het voorkómen van onomkeerbare effecten. Het accent dient daarbij te liggen op het voorkomen van verstoring, versnippering, verdroging en beperking van de (auto)mobiliteit.

4. **BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

4.1 **Algemeen**

De mate en het detailniveau van de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en van de gevolgen voor het milieu dienen nadrukkelijk gekoppeld te worden aan het schaalniveau en het doel van het besluit, waarvoor het MER wordt gemaakt. De nadruk bij de beschrijving van de milieu-effecten dient daarom te liggen op die effecten, die van belang zijn voor de locatiekeuze op het schaalniveau van stadsgewest. Op inrichtingsaspecten dient alleen te worden ingegaan voor zover deze van belang zijn voor de locatiekeuze.

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling – dat is de ontwikkeling die zal plaatsvinden in de toestand van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt uitgevoerd – dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en alternatieven. Onzekerheden dienen duidelijk te worden aangegeven. Bestaande literatuur en bestaande veldbeschrijvingen vormen in beginsel de basis voor de beschrijving van de huidige situatie.

Gebruik dient gemaakt te worden van de informatie die beschikbaar is uit reeds afgesloten en in procedure zijnde projecten waarvoor m.e.r. is of wordt uitgevoerd. Afstemming dient plaats te vinden met het in voorbereiding zijnde RVVP.

Als studiegebied wordt aangemerkt de te bebouwen of aan te leggen locaties met hun directe omgeving en de aangrenzende gebieden die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (bodem, lucht, flora/fauna, (grond)water, geluidhinder) zal de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen. De beschrijving dient die gebiedsdelen te omvatten, waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van de voorgenomen activiteit inclusief de alternatieve oplossingen. Gebieden die belangrijke waterhuishoudkundige, ecologische, planologische of verkeerskundige relaties hebben met het directe beïnvloedingsgebied rondom de locatie dienen tot het studiegebied te worden gerekend.

De begrenzing van de beïnvloedingsgebieden dient in het MER duidelijk te worden gemotiveerd en op kaart te worden aangegeven.

Gevolgen voor het milieu

Ten behoeve van de effectbeschrijving kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen:

- De wijze, waarop de milieu-effecten bepaald en beschreven zijn, dient te worden gemotiveerd. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens, als de gebruikte methoden voor voorspelling van milieu-effecten. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie worden beschreven.
- De milieugevolgen van het gebruik van wegen dienen bij elk alternatief expliciet behandeld te worden.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatieve locatie of variant verschillen.
- Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn; of deze op de korte of lange termijn spelen en in hoeverre cumulatie van effecten kan optreden ook door activiteiten buiten het projectgebied.
- Naast de negatieve effecten, dient te worden aangegeven (in woord en beeld) welke positieve ontwikkelingsmogelijkheden daar tegenoverstaan.
- Naast de beschrijving per milieu-aspect afzonderlijk dient aandacht te zijn voor de samenhang tussen de milieu-effecten en de totaal invloed op (onderdelen van) het studiegebied.
- De effecten dienen voor zover mogelijk en zinvol op stadsgewestniveau zowel kwalitatief als kwantitatief te worden weergegeven.

In de navolgende paragrafen is aangegeven aan welke aspecten van het milieu aandacht besteed dient te worden. Hierbij zijn de aandachtspunten voor de bestaande situatie en de gevolgen korthedshalve in één hoofdstuk ondergebracht met de volgende codering:

h de huidige situatie;

a de autonome ontwikkeling;

g de gevolgen.

Voor de mate van detaillering van de beschrijvingen wordt verwezen naar 4.1.

4.2

Bodem en water

h geologie, geomorfologie en bodemgesteldheid;

g gevolgen van het geschikt maken voor bebouwing en aanleg wegen (toepassen van ophoogzand, nivellering, gevoeligheid voor en schade door zettingen);

h aanwezigheid van bodemverontreinigingen met waar mogelijk een indicatie van de aard ervan;

- g** verspreiding van bodemverontreinigingen via bodem, grondwater en oppervlaktewater (indicatief);
- h/a** geohydrologische gesteldheid en grondwaterstromingsstelsels van verschillende orde binnen het studiegebied (lokaal→regionaal). Oppervlaktewater (aanwezigheid en kwaliteit), grondwater (peil en kwaliteit), ondergrondse stromingspatronen en afwatering van gebieden dienen te worden beschreven en de relaties tussen aanwezige kwel- en inzijgingsgebieden (lokaal→regionaal). Deze relaties dienen zoveel mogelijk op kaart te worden aangegeven.
- g** kwaliteitsveranderingen in bodem, grondwater en/of oppervlaktewater door de aanleg en het gebruik van de locaties voor woningbouw, bedrijventerreinen en infrastructuur (positief en negatief);
- g** effecten op grondwaterstanden in infiltratiegebieden en effecten op kwelintensiteit, grondwaterstanden en grondwaterkwaliteit in kwelgebieden.

Deze aspecten dienen te worden behandeld voorzover er sprake is van gebieden zoals gebieden met natuurwaarden, die kwetsbaar zijn voor verandering in de geomorfologische gesteldheid, de (grond)waterkwaliteit en grondwaterstand in het studiegebied en welke hydrologische relatie tussen deze gebieden en te bebouwen gebieden bestaat (zie ook § 4.3).

De uitgebreidheid van behandeling van bodemverontreiniging wordt bepaald door de mate waarin sprake is van milieu- en gezondheidsrisico's of van directe of toekomstige saneringsplicht volgens de Leidraad Bodemsanering.

4.3 Flora, fauna en ecologische relaties

De beschrijving van de biotische toestand in het studiegebied alsook de effectbeschrijving dient te geschieden aan de hand van een duidelijke keuze en motivering van de te behandelen biotische aspecten (gemeenschappen, indicatorgroepen en soorten). De gekozen biotische aspecten dienen gerelateerd te zijn aan de gebiedskenmerken, aan de ingreep c.q. de gevolgen daarvan en het niveau van de planvorming. Van belang is een functionele beschrijving van het studiegebied, waarbij diverse actuele en potentiële ecologische relaties worden aangegeven. De soorten, indicatorgroepen en gemeenschappen dienen een afspiegeling te zijn van de karakteristieke milieu-omstandigheden binnen het studiegebied en dienen voor het gehele gebied, gezien de belangrijke actuele natuurwaarden, op een evenwichtige wijze te worden beschreven, wat betreft voorkomen, verspreiding, biotoopeisen en relaties tussen biotopen.

De keuze van soorten, indicatorgroepen en gemeenschappen dient gebaseerd te zijn op hun regionale en landelijke betekenis, zoveel mogelijk onderbouwd met kwantitatieve gegevens.

- h/a** aquatische en terrestrische flora, en fauna (bijv. amfibieën, zoogdieren, reptielen, broedvogels, trek- en wintervogels; het voorkomen van waardevolle biotooptypen (w.o. plantengemeenschappen, bijv. verbondsniveau), soortenrijkdom, zeldzame soorten, indicatorsoorten;
- h/a** landschapsecologische relaties;
 flora en vegetatie: beschrijving van de ligging in het landschap van karakteristieke plantensoorten en plantgemeenschappen en hun relatie tot factoren als grondwaterregime, grondwaterstroming (kwalitatief en kwantitatief) en EHS;
 fauna: beschrijving van de ligging van leefgebieden voor waardevolle diersoorten en de beschrijving van de ligging van en ruimtelijke samenhang tussen functiegebieden (broed-, rust-, rui, fourageergebieden);
- h/a** aanwezige natuurgebieden, waarbij wordt aangegeven aan welke natuurwaarden zij hun status als natuurgebied ontleen;
- g** verandering van de terrestrische en aquatische flora, fauna en waardevolle biotopen door de bestemmingsverandering of indirect als gevolg van een mogelijke verandering van de grondwaterstand, verandering van de kwel, verandering van de waterkwaliteit, luchtverontreiniging en rustverstoring;
- g** verdwijnen en ontstaan van plantengemeenschappen en biotopen van diersoorten met oppervlakteaanduiding;
- g** aantasting en verkleining van natuurgebieden;
- g** landschapsecologische relaties;
 flora en vegetatie: verandering (kwantitatief en kwalitatief) van oppervlakte- en grondwaterrelaties en hun ruimtelijke effecten op natuurgebieden en vegetatie;
 fauna: barrièrewerking in pendelbewegingen tussen voornoemde functiegebieden;
 veranderingen door geluidbelasting;

4.4 Landschap en cultuurhistorie (incl. archeologie)

- h** bestaande cultuurhistorische elementen⁴;
- h** landschappelijke waarden en huidig gebruik (ruimtelijke samenhang, hoofdstructuur, verkavelingspatronen, openheid, reliëf);
- g** verlies of vernietiging van landschappelijk of cultuurhistorisch waardevolle elementen;
- g** aanduiden en beoordelen van de visueel-ruimtelijke werking die de heringerichte gebieden op hun omgeving zal hebben (positief en negatief).

Het verdient aanbeveling deze effecten niet alleen te beschrijven, maar vooral zo goed mogelijk te visualiseren met tekeningen en/of fotomontages. Bij aanwezigheid van archeologische vindplaatsen dient te worden aangegeven, welke maatregelen worden getroffen ter veiligstelling ervan.

4.5 Geluid, lucht, veiligheid en woonmilieu

De in het kader van de voorgenomen activiteit beschreven ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, bedrijventerreinen en infrastructuur hebben een aantal verweven consequenties wat betreft: geluidhinder, veiligheid en luchtverontreiniging.

De belangrijkste bron voor hinder wordt gevormd door het gemotoriseerde verkeer. Daarom dienen in het MER de volgende gegevens gepresenteerd te worden. Aangesloten dient hierbij op de bestaande Verkeersmilieukaarten (VMK's) van de betrokken gemeenten, die bij voorkeur geïntegreerd dienen te worden tot één VMK voor het stadsgewest.

Ingegaan dient te worden op :

- huidige relevante verkeersintensiteiten, inclusief te verwachten autonome ontwikkeling;
- toename van de verkeersbewegingen (globaal) op de bestaande en aan te leggen wegen, voorziene aanpassingen van de bestaande verkeersinfrastructuur.

Deze gegevens vormen een belangrijke basis voor de beschrijving van de hieronder genoemde aspecten.

4 Het Rijksinstituut voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) wijst op een tweetal ingevolge de Monumentenwet beschermde archeologische vindplaatsen en een grote verzameling verspreid liggende archeologische vindplaatsen in het plangebied. Om die reden wordt een Aanvullende Archeologische Inventarisatie AAI) door het ROB nodig geacht (zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 2).

Verder dient een beeld gegeven te worden van de in het plangebied aanwezige en geplande bedrijvigheid en de hinder die hierdoor kan ontstaan voor de nieuwe woningen op het gebied van geluid, veiligheid en luchtverontreiniging. Specifiek dient ingegaan te worden op de geluidshinder van het vliegveld Twente op de nieuwe woon- en werklocaties.

geluid

h/a geluidgevoelige bestemmingen, waaronder bestaande woongebieden, stiltegebieden, natuurgebieden;

h/a geluidcontouren van bestaande doorgaande wegen, railverbindingen en industriegebieden;

g nieuwe geluidgevoelige bestemmingen;

g verandering in geluidbelasting voor bestaande geluidgevoelige bestemmingen en ontstaan van geluidbelasting in nieuwe geluidgevoelige bestemmingen door veranderingen in het aantal verkeersbewegingen op bestaande wegen en verandering in het railverkeer (met indicatie van zones en eventueel te nemen maatregelen) en het in gebruik nemen van nieuwe bedrijventerreinen;

lucht

h/a concentraties van luchtverontreinigende stoffen in verhouding tot de heersende achtergrondconcentratie;

g toename luchtverontreiniging onder invloed van toename van het verkeer, verwarming van woningen en toename van de industriële bedrijvigheid;

g eventuele stank- of stofhinder in bestaande en nieuwe woongebieden

veiligheid

h/a aanwezige gevaarbronnen, waaronder vervoer gevaarlijke stoffen;

g verandering in veiligheidsrisico's (verkeer en vliegverkeer, vervoer of aanwezigheid van gevaarlijke stoffen).

woonmilieu

In het MER dient indicatief te worden aangegeven of en in welke bestaande woon- en verblijfsgebieden verbetering dan wel verslechtering optreedt ten aanzien van de leefkwaliteit onder invloed van de voorgenomen activiteit. Bovendien dient een kwalitatieve voorspelling te worden gegeven voor de situatie in de nieuwe woongebieden. Hierbij dient aandacht te worden besteed aan de kwaliteit van de bereikbaarheid van voorzieningen (w.o. recreatie) binnen en buiten het stedelijke gebied.

5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven"*.

In het MER dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de gevolgen van de ontwikkelde alternatieven. Tevens dient een vergelijking met de bestaande situatie van het milieu (inclusief autonome ontwikkeling) plaats te vinden. Op basis van de vergelijking kan het uiteindelijke voorkeursmodel worden bepaald.

De vergelijking moet (mede) gebaseerd zijn op in het kader van hoofdstuk 2 ontwikkelde en geformuleerde grens- en richtwaarden van het milieubeleid. Met betrekking tot de gehanteerde toetsingscriteria dient een gevoeligheidsanalyse te worden uitgevoerd.

6. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [dat wil zeggen van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens"*.

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. Essentiële informatie kan niet als leemte in kennis worden aangemerkt maar dient ten behoeve van het MER beschikbaar te komen.

De betekenis van de leemten voor de besluitvorming moet worden aangegeven. Daarnaast dienen, indien relevant, te worden vermeld:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens (b.v. inventarisaties en karteringen);
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

7. EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag dient een evaluatieprogramma op te stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken.

8. PRESENTATIE VAN HET MER

De samenvatting van het MER dient de belangrijkste elementen van het rapport te presenteren:

- motivering van het doel en het belang van het voornemen;
- keuze en motivering van de alternatieven, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief;
- beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu;
- beschrijving van de voorspelde effecten van de verschillende alternatieven;
- een vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

De samenvatting dient zelfstandig leesbaar en voor een algemeen publiek begrijpelijk te zijn en een goede afspiegeling te vormen van de inhoud van het MER.

Voor de presentatie wordt volgende aanbevolen:

- het MER beknopt te houden;
- de alternatieven op kaart aan te geven met duidelijke legenda's en naamvermeldingen en kaartmateriaal goed leesbaar te presenteren;
- keuze-elementen, die van belang zijn geweest bij het opstellen van het MER duidelijk gemotiveerd naar voren te brengen;
- eventuele afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen;
- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER op te nemen.

BIJLAGEN

**bij het advies over richtlijnen
voor een milieu-effectrapport
woningbouw- en bedrijventerrein-
locaties stadsgewest Twente**

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 12 juni 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage	Postadres: Provincie Overijssel Postbus 10078 8000 AB Zwolle
Ingekomen:	14 MEI 1993	Telefoon 038 25 25 25
nummer:	580-93	Telefax 038 25 26 50
dossier:	506-1/m3 (aex)	
kopie naar:	Ha - Sc-pres-bibl	

Uw kenmerk Uw brief Ons kenmerk Datum
RRP 93/426 12 05 1993

Bijlagen Doorkiesnr Inlichtingen bij 13 MEI 1993
div. 25 16 44 hr. P. Mossel

Onderwerp
startnotitie milieu-effectrapportage.

Op 11 mei 1993 hebben wij in overeenstemming met de gemeentebesturen van Almelo, Enschede en Hengelo de startnotitie milieu-effectrapportage inzake woningbouw- en bedrijfsterreinlokaties en infrastructuur ten behoeve van de streekplanherziening stadsgewest Twente vastgesteld. Gelet op het bepaalde in de artikelen 7.12, 7.13 en 7.14 van de Wet milieubeheer zenden wij u bijgaand enkele exemplaren van deze startnotitie alsmede de tekst van de publikatie die op 14 mei a.s. in de aangegeven bladen zal verschijnen. Wij willen u gaarne in de gelegenheid stellen advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Gedeputeerde staten van Overijssel,

voorzitter,

griffier,

Het provinciehuis is vanaf het NS-station bereikbaar
met stadsbus lijn 2 richting Berkum, halte provinciehuis

Postbank 834220
ING Bank nr 18 10 893

Bezoekadres:
Luttenbergstraat 2
Zwolle

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 91 d.d. 14 mei 1993

Bekendmaking

Startnotitie Milieu-Effect-Rapportage streekplanherziening Stadsgewest Twente

De Startnotitie Milieu-Effect-Rapportage (MER) woningbouw- en bedrijfsterreinlocaties en infrastructuur t.b.v. de streekplanherziening Stadsgewest Twente ligt met ingang van 17 mei tot en met 18 juni 1993 voor eenieder ter inzage in de bibliotheek van het provinciehuis van de provincie Overijssel (Luttenbergstraat 2 te Zwolle) en de gemeentehuizen in het streekplangebied Twente. Voor informatie over de startnotitie kunt u contact opnemen met de heren P. Mossel of F. Hoekstra, tel. 038-251644, resp. 251658. Een kopie van de startnotitie is tegen betaling van f 5,- (excl. portokosten) te verkrijgen bij mevr. G. Buit, tel. 038-251889.

MER-procedure

Er is een herziening van het streekplan Twente voor het stadsgewestelijke gebied in Twente in voorbereiding, die in nauwe samenhang met het in voorbereiding zijnde nieuwe structuurplan Almelo en het Intergemeentelijke Structuurplan Enschede/Hengelo (IGSP) wordt opgesteld. Het betreft het gebied van de drie grote steden Enschede, Hengelo en Almelo en het direct aangrenzende gebied, met daarin de kernen Borne en Wierden. De globale begrenzing komt overeen met de in het vigerende streekplan Twente 1990 weergegeven begrenzing van het stadsrandgebied (bolletjeslijn). Daarbij is ondermeer de planning aan de orde van woningbouwlocaties met mogelijk een omvang van meer dan 4000 woningen en de aanleg van bedrijfsterreinen met mogelijk een omvang van meer dan 100 hectare. Om inzicht te krijgen in de milieu-effecten van de realisering van deze woningbouw- en bedrijfsterreinlocaties en de eventueel benodigde nieuwe infrastructuur, wordt ten behoeve van de streekplanherzieningsprocedure een begin gemaakt met het opstellen van een MER. Het Milieu-Effect-Rapport zal tevens worden benut in de structuurplanprocedures. De startnotitie is de eerste stap in deze MER-procedure. Daarin staat het voornemen beschreven van de provincie Overijssel en de gemeenten om bij de vaststelling van de streekplanherziening Stadsgewest Twente, respectievelijk het structuurplan Almelo en het IGSP Enschede/Hengelo, grote woningbouw- en bedrijfsterreinlocaties op te nemen. Voor het Stadsgewest Twente gaat het om de planning van de bouw van circa 13.650 woningen en 335 hectare bedrijfsterrein. In de startnotitie is in eerste aanzet beschreven op welke wijze locaties en alternatieven worden onderzocht in het komende MER. Op basis van adviezen van wettelijke adviseurs en van de inspraakreacties worden richtlijnen vastgesteld, waaraan het op te stellen MER moet voldoen. Het MER dient uiteindelijk voor de Provinciale Staten en de Gemeenteraden als milieu-informatiebron bij het maken van keuzen voor de grote woningbouw- en bedrijfsterreinlocaties en infrastructuur.

Inspraak

Eenieder kan in de periode van 17 mei tot en met 18 juni 1993 schriftelijk opmerkingen maken over de op te stellen richtlijnen voor het MER. Inspraakreacties kunnen worden gericht aan: Gedeputeerde staten van Overijssel, t.a.v. afdeling regionale plannen, Postbus 10078 8000 GB Zwolle

Gedeputeerde staten van Overijssel, mede namens:
burgemeester en wethouders van Enschede,
Postbus 20, 7500 AA Enschede,
burgemeester en wethouders van Hengelo,
Postbus 18, 7550 AA Hengelo,
burgemeester en wethouders van Almelo,
Postbus 5100, 7600 GC Almelo.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van Gedeputeerde Staten van Overijssel, in samenwerking met de gemeenten Enschede, Hengelo en Almelo

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Overijssel

Besluit: Streekplanherziening

Categorie Besluit m.e.r.: 11/20

Activiteit: ontwikkelen woningbouw- en bedrijventerreinlocaties met bijbehorende infrastructuur in het Stadsgewest Twente

Stand van zaken: Bij brief van 12 mei 1993 stelde Provinciale Staten van Overijssel de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport. Op 9 juni 1993 bracht een werkgroep van de Commissie een locatiebezoek aan Stadsgewest Twente. Op 12 juli 1993 werd het advies over de richtlijnen uitgebracht aan Provinciale Staten van Overijssel.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. F.H. Everts

mr. B. Hoogendorp

ir. W.H.A.M. Keijsers

ir. J.J. Vermeijden

dr. J.T. de Smidt, voorzitter.

Secretaris van de werkgroep: ir. V.J.H.M. ten Holder.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cle. m.e.r.
1.	930615	Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Overijssel	Zwolle	930618
2.	930617	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	930618
3.	--	Twentse Werkgroep Natuurbehoud, Milieuraad Hengelo, Milieuraad Almelo en Natuur- en Milieuraad Enschede	Enschede	930618
4.	930623	Vleermuiskwerkgroep Nederland/svo	Wageningen	930629

